

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ ВИШ ЛЕКТОР
ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РОМАНИСТИКА НА ФИЛОЛОШКИ
ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.1902-36/3 од 26.1.2021 година, донесена на 221. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 26.1.2021 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во наставно-стручно звање виш лектор за научната област романистика на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Рецензентската комисија е во состав:

- **д-р Весна Коцева** – претседател, доцент за наставно-научните области романистика и методика на јазик на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
- **д-р Ева Ѓорѓиевска** – член, вонреден професор за наставно-научните области романистика и историја на книжевноста на романските народи на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,
- **д-р Јована Караникиќ-Јосимовска** – член, доцент за наставно-научните области романистика и историја на книжевноста на романските народи на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 24.12.2020 година и во предвидениот рок се пријави само кандидатката м-р Марија Тодорова, магистер по методика на настава по шпански јазик, вработена како виш лектор по шпански јазик на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

М-р Марија Тодорова е родена на 18 август 1981 година во Кочани. Основно и средно образование завршува во Кочани. Дипломира во 2006 година на Државниот универзитет во Чикаго (САД) со просек 10,00 и се стекнува со титула дипломиран филолог по шпански јазик и книжевност. Покажува забележителни успеси во текот на студирањето и добива високи академски признанија. Во 2011 година, со просек 9,93 магистрира на Факултетот по класични и нови филологии при Софискиот универзитет „Св. Климент Охридски“ во Софија, Република Бугарија и се стекнува со титула магистер по методика на настава по шпански јазик. Магистрира на тема „Изучување на шпански јазик како втор странски јазик“.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во наставно-стручно звање виш лектор

Општи услови за избор

М-р Марија Тодорова постигнала просечен успех од 10,00 на Државниот универзитет во Чикаго (САД). Се стекнала со научен степен магистер по методика на настава по шпански јазик. Претходно е избрана во звање виш лектор по шпански јазик според Одлука бр.1902-86/15 од 15.03.2017 година, донесена на 153. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет и реферат објавен во Универзитетски билтен број 192 од 14.6.2017 година.

Таа поседува способност за изведување на високообразовна дејност, а тоа го потврдува нејзиното единаесетгодишно искуство. Исто така, таа има објавени многу научни и стручни трудови.

Посебни услови

М-р Марија Тодорова е учесник во неколку научноистражувачки проекти и има објавени најмалку три научни или три стручни трудови од областа.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1.	Тодорова, Марија	Дијалектите на шпанскиот јазик во Соединетите Американски Држави	Меѓународен годишен зборник на Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 11 (16). pp. 9-15. ISSN 1857-7059	од 2016 г. трудот е објавен во 2020 г.
2.	Тодорова, Марија и Продановска- Попоска, Весна	Гласовните системи на шпанскиот и на англискиот јазик	Зборник на трудови/Петта меѓународна научна конференција ФИЛКО филологија, култура и образование, 8-9 октомври 2020, Штип, 5 (5). pp. 345-350. ISSN ISBN: 978-608-244-787-2	од 2016 г. трудот е објавен во 2020 г.
3.	Тодорова, Марија и Коцева, Весна	Повеќејазичност – фундаментален принцип на европската јазична политика	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 35 (6). pp. 1855-1862. ISSN 2545-4439	од 2009 г. трудот е објавен во 2019 г.
4.	Тодорова, Марија	Наставата по шпански како странски јазик во Република Северна Македонија	Меѓународен Зборник на трудови, Филолошки факултет, 10 (14). pp. 85-91. ISSN 1857- 8667	од 2016 г. трудот е објавен во 2019 г.
5.	Тодорова, Марија и Уланска, Татјана	Усвојување на шпанскиот јазик како трет јазик кај македонските студенти	Palimpsest International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research, 3 (6). pp. 281-289. ISSN 2545-3998	од 2016 г. трудот е објавен во 2018 г.

6.	Тодорова, Марија	Усвојување на втор јазик	ФИЛКО - Зборник на трудови од Втора меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование, 2 (2). pp. 597-604. ISSN 978-608- 244-308-9	од 2016 г. трудот е објавен во 2017 г.
----	---------------------	--------------------------	--	--

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Наставно-образовна дејност

Својата академска кариера м-р Марија Тодорова ја започнува како асистент и татор на Државниот универзитет во Чикаго “Chicago State University” – САД, во периодот од 2005 до 2007 година. Во 2008 година започнува да работи на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип како кореспондент.

Во 2013 година се стекнува со наставно-стручно звање лектор за научната област романистика - шпански јазик, според Одлука бр.2402-80/5 од 16.5.2013 година, донесена на 84. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет. Рефератот од Рецензентската комисија за овој избор е објавен во Универзитетски билтен број 104 од 17.6.2013 година.

Во 2017 година се стекнува со наставно-стручно звање виш лектор за научната област романистика - шпански јазик, според Одлука бр.1902-86/15 од 15.3.2017 год., донесена на 153. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет. Рефератот за овој избор е објавен во Универзитетски билтен број 192 од 14.6.2017 година.

Предава неколку предмети од областа на шпанскиот јазик на матичниот факултет: Шпански јазик А1.1., А1.2., А2.1., А2.2., Б1.1., Б1.2.; факултетски изборни предмети на сите нематични факултети: Шпански јазик 1, 2, 3, 4 како странски јазик; Шпански јазик 2, 3, 4, 5, 6 како деловен странски јазик на Економски факултет, а исто така ги покрива и предметите Шпански јазик 1 и 2 како универзитетски изборен предмет на сите 13 факултети при Универзитетот „Гоце Делчев“.

Покрај овие активности м-р Марија Тодорова активно учествува и во организациските активности на Филолошкиот факултет, односно учествува во организирање на ФИЛКО - Меѓународна конференција за филологија, култура и образование на Филолошки факултет, учествува во организација на Конкурс за најдобар есеј/цртеж, организиран од Филолошки факултет во 2018 и 2020 година, а учествува и во изработката на Монографија на Филолошки факултет, Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, во 2018 година.

Научноистражувачка дејност

Во текот на изборниот период (2017-2021) виш лектор м-р Марија Тодорова учествува на повеќе симпозиуми, конгреси, трибини и конференции во земјава и надвор од неа, и тоа како од областа на филолошките науки, така и од областа на образованието и воспитанието. Таа има објавено поголем број на научни и стручни трудови во периодот од 2017 година до 2021 година.

Трудови објавени во меѓународни научни списанија, во меѓународни зборници на трудови и зборници од меѓународни научни конференции, во домашни научни и стручни списанија и публикации

Ulanska, Tatjana and Kuzmanovska, Dragana and Todorova, Marija and Kirova, Snezana (2020) Extra linguistic factors behind lexical change in modern English, Spanish and German.

INTED2020 Proceedings 14th International Technology, Education and Development Conference. pp. 2307-2311. ISSN 2340-1079;

Косева, Vesna and Todorova, Marija (2020) Основни начела на природниот пристап на Крешен и Терел. ФИЛКО - Зборник на трудови од Петта меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование, 5 (5). pp. 177-182. ISSN ISBN: 978-608-244-698-1;

Todorova, Marija (2020) Дијалектите на шпанскиот јазик во Соединетите Американски Држави. Годишен зборник 2020- Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 11 (16). pp. 9-15. ISSN 1857-7059;

Todorova, Marija and Prodanovska-Poposka, Vesna (2020) Гласовните системи на шпанскиот и на англискиот јазик. Зборник на трудови / Петта меѓународна научна конференција ФИЛКО филологија, култура и образование, 8-9 октомври 2020, Штип, 5 (5). pp. 345-350. ISSN ISBN: 978-608-244-787-2;

Prodanovska-Poposka, Vesna and Todorova, Marija (2020) Foreign language teaching for gifted learners: overview of listening, reading, speaking and writing. Зборник на трудови - Втора интернационална научна конференција „Надарените и талентираните креатори на прогресот“, 2 (2). pp. 552-557. ISSN 376.54(063);

Todorova, Marija and Koseva, Vesna (2019) Повеќејазичност – фундаментален принцип на европската јазична политика. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 35 (6). pp. 1855-1862. ISSN 2545-4439;

Todorova, Marija (2019) Невербална комуникација во наставата. Зборник на трудови / ФИЛКО Четврта меѓународна научна конференција, 23-25 мај 2019, 4 (4). pp. 373-377. ISSN 978-608-244-698-1;

Todorova, Marija (2019) Наставата по шпански како странски јазик во Република Северна Македонија. Зборник на трудови, Филолошки факултет, 10 (14). pp. 85-91. ISSN 1857- 8667;

Todorova, Marija (2019) Меѓукултурни разлики во вербалната и невербалната комуникација. Зборник на трудови, Филолошки факултет, 10 (14). pp. 103-109. ISSN 1857-8667;

Todorova, Marija and Ulanska, Tatjana (2018) Усвојување на шпанскиот јазик како трет јазик кај македонските студенти. Palimpsest International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research, 3 (6). pp. 281-289. ISSN 2545-3998;

Todorova, Marija (2018) Многујазичен наставник. Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, 12. pp. 95-101. ISSN 1857-7059;

Koseva, Vesna and Todorova, Marija (2018) Креирање на активности со структуриран инпут во рамките на поучувањето граматика со обработка на инпут. ФИЛКО - Зборник на трудови од Трета меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование, 3 (3). pp. 293-299. ISSN 978-608-244-308-9;

Todorova, Marija (2018) Улогата на англискиот јазик (J2) при усвојување на шпанскиот јазик (J3) од страна на македонски студенти. Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 9 (11). pp. 69-76. ISSN 1857-7059;

Todorova, Marija and Koseva, Vesna (2018) Усвојување на трет јазик (J3). ФИЛКО - Зборник на трудови од Трета меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование, 3 (3). pp. 659-664. ISSN 978-608-244-308-9;

Koseva, Vesna and Todorova, Marija (2017) Дистинкција и поврзаност помеѓу експлицитното и имплицитното знаење на странскиот јазик. Годишен зборник 2017, Филолошки факултет - Штип, 8 (9). pp. 9-16. ISSN 1857-7059;

Todorova, Marija (2017) Усвојување на втор јазик. ФИЛКО - Зборник на трудови од Втора меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование, 2 (2). pp. 597-604. ISSN 978-608-244-308-9;

Todorova, Marija (2017) Придобивки од интернационализација на високото образование. Годишен зборник 2017 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 9 (10). pp. 47-52. ISSN 1857-7059;

Todorova, Marija and Koseva, Vesna (2017) Компоненти на наставата CLIL. Годишен зборник 2017 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 9 (10). pp. 39-46. ISSN 1857-7059;

Todorova, Marija (2017) Интегрирано учење на содржина и на јазик (CLIL). Годишен зборник 2017 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 8 (9). pp. 63-70. ISSN 1857-7059.

1. Todorova, Marija and Prodanovska-Poposka, Vesna (2020) Гласовните системи на шпанскиот и на англискиот јазик. Зборник на трудови / Петта меѓународна научна конференција ФИЛКО филологија, култура и образование, 8-9 октомври 2020, Штип, 5 (5). pp. 345-350. ISSN ISBN: 978-608-244-787-2

Евалуација на труд: Кога се изучува странски јазик, вообичаено некои фонеме се изговараат различно од тоа како би биле изговорени од родените говорници. На пр. кога странци учат да зборуваат англиски јазик, тие можеби поинаку изговараат некои англиски фонеме за разлика од оние чиешто мајчин јазик им е англискиот. Тоа се случува поради разликите од фонолошки аспект кои постојат помеѓу двата јазика т.е. дали звукот одговара на буквата, дали фонемите се долги или кратки, кои се разликите во однос на артикулацијата на гласовите односно местото и начинот на образување на гласовите итн. Сето тоа претставува голем предизвик за учениците при совладувањето на изговорот, во процесот на учење на странски јазици. Во овој труд се дава преглед на гласовните системи на шпанскиот и англискиот јазик и се прави контрастивна анализа на истите, се презентираат разликите во изговорот на самогласките и најчестите фонетски интерференции помеѓу англиските и шпанските вокали.

2. Todorova, Marija and Kocева, Vesna (2019) Повеќејазичност – фундаментален принцип на европската јазична политика. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 35 (6). pp. 1855-1862. ISSN 2545-4439

Евалуација на труд: Овој труд посветува внимание на повеќејазичноста како еден од принципите на европската јазична политика. Во воведот накратко се објаснува потребата од познавање на странски јазици, јазичната разновидност и мултилингвалноста во Европа и потребата од поттикнување и промовирање на учењето на повеќе јазици. Во воведот, исто така, се посветува внимание на Заедничката европска референтна рамка за јазици (ЗЕЕР), официјално издадена во 2001 год. и накратко се објаснува што содржи истата. Во продолжение на трудот се прави дистинкција помеѓу поимот плурилингвизам и поимот мултилингвизам. Исто така, накратко се појаснува терминот повеќејазичност како фундаментален принцип на јазичната политика и се наведуваат целите на јазичната политика на Советот на Европа. Овој труд има за цел да ја претстави разновидноста на официјалните јазици на ЕУ, да ја истакне улогата на повеќејазичноста, нејзините основни карактеристики, како и нејзиното влијание врз јазичната политика на ЕУ за нејзините земји-членки. Со јазичната политика која се спроведува, ЕУ се стреми кон остварување на својата главна цел, а тоа е да ја чува и промовира јазичната и културната разновидност односно плурилингвизмот, да промовира познавање на јазици, да ги поттикнува сите граѓани да бидат повеќејазични, односно да усвојат најмалку два јазика покрај мајчиниот јазик.

3. Todorova, Marija (2018) Улогата на англискиот јазик (J2) при усвојување на шпанскиот јазик (J3) од страна на македонски студенти. Годишен зборник 2018 - Филолошки факултет, УГД - Штип, 9 (11). pp. 69-76. ISSN 1857-7059

Евалуација на труд: Во овој труд се анализира улогата на англискиот јазик (J2) при усвојување на шпанскиот јазик (J3) од страна на македонски студенти. Ова истражување е продолжение и дополнување на истражувањето спроведено и анализирано во трудот објавен во меѓународното списание „Палимпсест“ под наслов „Усвојување на шпанскиот јазик како трет јазик кај македонските студенти“. Во истражувањето учествуваат студенти од Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, Република Македонија, кои изучуваат шпански јазик само една година, почнувајќи од почетно ниво и студенти кои го изучуваат 3 години. Прв јазик на сите студенти им е македонскиот, втор (J2) им е англискиот, а шпанскиот им е трет јазик (J3). За потребите на истражувањето беше спроведена анкета со цел да се добие информација за учесниците и нивното претходно знаење на јазикот, како и за способноста за пренесување на нивните знаења и вештини од еден јазик на друг.

Учество во проекти

Тодорова, Марија (2016-2018). Ментор. Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Евалуација на учеството во проект: Проектот „МЕНТОР“ е предвиден со меморандум за деловна соработка потпишан меѓу Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и Бирото за преведување ПСД ДОО од Љубљана и е заеднички проект на овие две институции. Проектот започна да се реализира од почетокот на 2016 г. и опфаќа повеќе сегменти: пренос на знаења/информации на студентите на Филолошкиот факултет и другите факултети во рамките на УГД; преведување – инволвирање на двете страни во преведувачките проекти во Македонија и пошироко; обезбедување на пракса во ПСД за студентите на групи за преведување и толкување (сите јазици); обезбедување на обука за наставниот кадар во врска со софтверските помагала за преведување (ТРАДОС и сл.).

Тодорова, Марија (2018-2020). *Евалуација на наставата по јазик и книжевност во високото образование.* Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Евалуација на учеството во проект: Преку овој проект се истражуваат различните видови евалуациски постапки, со цел да се утврди остварливоста на целите и задачите на наставата и учењето. Евалуацијата се одвива и во самиот процес на учењето, како и на крајот, како завршна фаза во процесот на наставата, односно ќе се спроведе формативно и сумативно оценување на постигнувањата и на студентите и на нивните наставници. Наставниците го евалуираат наставниот процес за да го определат нивото на успешност на својата наставна пракса и да ги споредат своите наставнички вештини со вештините на своите колеги. Со евалуација на наставата се следи и процесот на реализација на новите курсеви по одделни студиски програми.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија со задоволство ги разгледа доставените документи на кандидатката м-р Марија Тодорова, објавените трудови во меѓународни, во странски и во домашни научни списанија и публикации, учествата на меѓународни научни конференции, активностите во научноистражувачките проекти, како и стручно-апликативната и организациска работа. Сето тоа сведочи за совесно и одговорно исполнување на работните обврски, како и способност за активно работење и креативност.

Врз основа на изнесените податоци за кандидатката, членовите на Рецензентската комисија со задоволство заклучуваат дека м-р Марија Тодорова во целост ги исполнува сите критериуми за избор во наставно-стручно звање виш лектор предвидени со Законот за високо образование, со Статутот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни и наставни звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

Имајќи ги предвид предочените факти, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на **Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го усвои овој извештај и кандидатката м-р Марија Тодорова да ја избере во наставно-стручно звање виш лектор за наставно-научната област романистика.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Весна Коцева, доцент, претседател, с.р.

Д-р Ева Ѓорѓиевска, вонреден професор, член, с.р.

Д-р Јована Караниќ-Јосимовска, доцент, член, с.р.